

DE BEELDENTUIN VAN **VALÉRIE MANNAERTS**
'NIEUWE MONUMENTEN' IN MIDDELHEIM
ANGUS FAIRHURST EN PHILIPPE VAN SNICK IN M
LA COLLECTION DALED À MUNICH
HET UITEENVALLEN VAN 'GLOBAL ART'
'FREE SOL LEWITT' IN EINDHOVEN

3.06.2010 België €3,70 - Nederland €4,20
verschijnt drieweeklijks / erscheint dreiwöchentlich / erscheint dreiwöchentlich / 3-weekly (met in augustus)
OVER HEDERDAAGSE KUNST IN BELGIË EN-OMGEVING
D'ART CONTEMPORAIN EN BELGIË EN SES ENVIRONS
ON CONTEMPORARY ART IN BELGIUM AND SURROUNDINGS

#67 www.kunsthart.org

H
art

FEATURES

VALÉRIE MANNAERTS IN EXTRA CITY, ZAALZICHT, FOTO: JEAN-PIERRE STOOP

'Blood Flow' van Valérie Mannaerts in Extra City Antwerpen EEN PARK VOL BEELDEN

Valérie Mannaerts (*1974, Brussel) gaat voor een bijzondere opstelling in kunsthall Extra City. Ze vat deze expositieruimte op als een tuin of een park met beelden waar je als bezoeker rustig tussen kan kuieren en het werk in al zijn facetten bewonderen. Tijdens je tocht word je geprikkeld door een verscheidenheid aan vormen en materialen: hout, brons, textiel, verf, pastelkrijt, potlood en papier-maché. Ze gebruikt telkens een andere techniek om haar wereld vorm te geven. Het zijn nieuwe werken die ze elk een weloverwogen plaats geeft. Niets hangt op, alles staat in de ruimte. Of het nu een tekening of een object is, ze behandelt alles als een sculptuur. Tekeningen plaatst ze tegen een scherm en andere objecten presenteert ze op een sokkel. Door de werken op een verhoog te presenteren, krijgen ze een monumentaal karakter en benadrukt Mannaerts de eigenheid van ieder werk.

Indra DEVRIENDT

Het is de eerste keer dat Extra City als een open ruimte benut wordt. Bij het binnentreden voel je meteen hoe groot en licht deze plek is. Valérie Mannaerts: "Het is fantastisch dat het daglicht van alle kanten lijkt te komen. De zon schijnt de hele dag binnen en belicht telkens een ander deel van de ruimte. Door de wisselende lichtinval krijgt de tentoonstelling telkens een andere sfeer. Dat werkt heel mooi. Omdat het hier zo groot is, wilde ik er een publieke ruimte van maken en dat werd ook het uitgangspunt voor de keuze van mijn werken en de opstelling. In mijn exposities

DUALITEIT

Een sculptuur die meteen mijn aandacht trekt, is een zwarte boom die versierd is met gekleurde, keramische ringen. Daarnaast zijn er ruwe, keramische vormen die zich lijken te verschuilen tussen de takken, alsof ze leven in de boom. De boom heeft een ruimtelijk en monumentaal karakter, omdat je er omheen kan lopen en uit de stam overal takken groeien. Anderzijds lijkt de sculptuur ook sterk op een decor, doordat zowel de stam als de takken platte, gestileerde vormen

ning om zaken samen te brengen die je nooit zou kunnen verzinnen. Het geeft je de vrijheid om te zoeken en dan merk je dat sommige zaken plots werken. De collages zijn steeds verschillende elementen die ik samenvoeg om er één sculptuur van te maken. Het kan een opstapeling van voorwerpen zijn of een combinatie van gevonden foto's." Ze toont me een geabstraheerde versie van een oude kappersstoel die dient als sokkel. Daarop stapelde ze twee semilederen tassen en een hoed. De combinatie van deze objecten geeft een levendig en fysiek resultaat. Het lijkt een personage die het hele gebeuren stilzwijgend aanschouwt. Niet veel verder staat een omgekeerd champagneglas, een haardvuur, enkele urnen en een fragment uit een wandtapijt in plastic gewikkeld. Het zijn fotoprints die ze afzonderlijk uitsnijdt en elk op een houten staander kleeft. De staanders volgen de ronding van het glas en de urnen. Ze schikt deze voorwerpen tot één compositie en zorgt voor een uitwisseling tussen de tweede en derde dimensie. Er ontstaat een boeiende overgang tussen beeld en object. Wanneer je denkt dat je het beeld kan vatten, krijg je te maken met het object en omgekeerd.

KAMERS

Mannaerts benut de hele ruimte, maar bouwt ook een aantal pauzes in. Tijdens de wandeling passeer je langs zones die een ruimte op zich vor-

heb ik tot nog toe altijd verschillende werken in één installatie samengebracht. De beelden zijn heel verschillend, maar ze functioneren als een eenheid. Ze zijn heel hecht en praten voortdurend met elkaar. Toch heeft ieder object een autonoom karakter. Ik geloof erg in een interne logica tussen de werken. Daarom heb ik als titel voor deze tentoonstelling 'Blood Flow' gekozen. Ik wilde iets levendigs, iets dat stroomt, maar ook erg universeel is. Om de herinnering aan een toonmoment te behouden, geef ik de afzonderlijke werken een gelijkaardige titel. Elk werk heeft de titel van de expositie, gevolgd door de naam van het object. Ik houd van een soort herinnering die je terugbrengt naar de eerste keer dat ik het werk toonde. Er zijn dan ook een aantal elementen in mijn werk die terugkeren. Ik vind het spannend om dingen in elkaar te laten overgaan en te hernemen. Telkens een andere variatie van hetzelfde maken of doorwerken op iets wat ik eerder nog niet deed. Soms gebruik ik objecten of vormen die ik eerder al exposeerde opnieuw, maar op een andere schaal, in ander materiaal of in een andere samenstelling."

Wanneer je de opstelling bekijkt, zie je een erg goede wisselwerking tussen de objecten. Niet alleen in de manier waarop de plaatsing gebeurde, maar ook door het kleurgebruik en de vormentaal. Mannaerts heeft een uitgesproken interesse om organische vormen met eerder strakke, geometrische vormen te combineren. Dat vertaalt zich sterk in haar tekeningen waar ondefinieerbare organismen zich een weg banen door een sokkel. Deze organismen doen denken aan het leven onder water. "Mijn werk is zeker geïnspireerd op rotsachtige objecten of vormen uit de zee. Het zijn zaken die je overal vindt, die ons omringen en deel uitmaken van onze omgeving."

zijn. De uitwisseling tussen de tweede en derde dimensie brengt een vreemde spanning teweeg. "Die boom is geïnspireerd op iets wat ik op het strand aantrof. Ik zag daar een boom zonder bladeren, waar voorbijgangers schelpen in hingen. Deze eenvoudige handeling is iets wat me erg aanspreekt. Ik vind het altijd leuk als mensen langs de kant van de weg, in de bergen of aan het strand stenen of andere voorwerpen stapelen." Naast de boom staan kleine keramische sculpturen op ronde houten sokkels. Ze zijn amorf, maar hebben een sterke verschijning. Het zijn weerbarstige vormen, maar tegelijkertijd hebben ze iets verfijnd. Een schijnbare onverenigbaarheid in één werk samenbrengen, is iets wat regelmatig in haar werk opduikt. "Ik houd van het dualistische karakter van deze sculpturen. Het bijzondere aan keramiek is dat je een vorm van iets moois in iets lelijks kan laten veranderen, en omgekeerd. Wat ik voelbaar wil maken, is dat ik deze sculpturen heel snel en manueel maak. Slechts in een paar bewegingen of door de klei te laten vallen, komt de vorm tot stand. Op die manier ontstaan er in het creatieve proces zaken waar ik geen vat op heb en momenten waarop ik geen beslissing hoeft te nemen. Het toevalsaspect vormt een belangrijk onderdeel van mijn werk. Daarom werk ik ook graag met collage of bouw ik sommige tekeningen op met de Rorschach-techniek (spiegeling, red.). Het zorgt voor een gegeven waar ik verder mee weg kan, maar niet helemaal kan controleren. Ik laat zo ook een deur openstaan binnen het betekenisveld of de perceptie van de toeschouwer."

BEELD VERSUS OBJECT

Valérie Mannaerts: "Het spannende aan collages vind ik het verrassingsmoment. Het biedt een ope-

men. Ze beschouwt het als 'kamers' of een aparte beleving binnen de expositie. Het opvallendste rustpunt is de ruimte achter een groot gordijn, waarop ze met sobere kleuren een eenvoudige indeling van rechthoeken op naaide. Je krijgt daar een private ruimte die je tijdelijk afschermt van de rest van de opstelling, maar het blijft een onderdeel van de expositie. "De ruimte achter het gordijn is even belangrijk als het gordijn zelf. Daarom heb ik de sokkel onder het gordijn ook groter gemaakt naar achter toe. Ik wil wijzen op het feit dat de voorzijde even aanwezig is als de achterzijde. Het is een decor dat één kant heeft, maar verschillende zijdes tegelijkertijd. Ik houd van deze contradictie."

Het belang van de dubbelzijdigheid van de getoonde objecten vind je ook sterk terug in een andere 'kamer' in de opstelling. Je ziet de achterzijde van een houten staander waarop een champagneglas kleeft, in combinatie met een toren van in elkaar gezakte bekers uit papier-maché en daar tegenover een lege staander. De staander belichaamt voor haar het idee van een paravent. Het definieert erg de ruimte rond de sculpturen, maar benadrukt ook een intiemere ruimte. "Ik heb al vaak met schermen in de betekenis van een paravent gewerkt. Het gordijn leunt ook dicht aan bij dat gegeven. Het is heel aanwezig als een soort muur of een paravent, maar door de sokkel wordt het een object met een sterke ruimtelijkheid. Wat ik er zo leuk aan vind is dat het een flexibele ruimte is. Het kan driedimensionaal zijn, maar je kunt het ook heel gemakkelijk opbergen tot iets tweedimensionaal. In het najaar heb ik een nieuwe solotentoonstelling in de Appel in Amsterdam. Ik ben van plan om daar een soort paravent te tonen die een mentale ruimte van de kunstenaar symboliseert."

Belgische kunstenaar Valérie Mannaerts presenteert nooit eerder getoonde sculpturen in Extra City

Het omgekeerde van een retrospectieve

De Belgische kunstenaar Valérie Mannaerts presenteert in Extra City haar tot op heden grootste Belgische solotentoonstelling. In 'Blood Flow' toont ze vooral sculpturen, maar ook een aantal tekeningen. In de prachtige ruimte van Extra City creëerde ze een mysterieus beeldenpark.

DOOR JOZEFIE VAN BEEK

ANTWERPEN • Valérie Mannaerts timmert al veertien jaar aan de weg. Haar werk was te zien op belangrijke groepstentoonstellingen als de Biënnale van Venetië en Beaufort 03.

Aan het begin van haar carrière maakte Mannaerts vooral foto's en tekeningen waarop vaak (naakte) lichamen te zien waren. Er werd al snel over haar werk gesproken in termen van 'gender' en 'vrouwelijkheid'. "Ik heb natuurlijk tekeningen gemaakt die zulke commentaren uitlokken, maar zelf was ik helemaal niet bezig met die vrouwelijkheid, eerder met het leven zelf", zegt Mannaerts. "Eigenlijk is mijn werk niet wezenlijk veranderd. Alleen gebruikte ik toen lichamen als kapstok om te zeggen wat ik wilde uitdrukken, en gebruik ik nu objecten. Als je lichamen gebruikt, zijn de interpretaties natuurlijk veel directer."

De overgang van lichamen naar abstractere vormen was geen toeval. "De misinterpretatie van mijn werk heeft daar zeker toe bijgedragen", zegt Mannaerts. "Ik wilde een gevoel van vrijheid terugwinnen binnen mijn eigen praktijk omdat ik vond dat mijn werk complexer was dan dat ene hokje waarin het telkens werd geduwd. Daarom ben ik op zoek gegaan naar een andere verhouding met mijn werk."

Vrijheid

Ook haar residentie in New York aan het International Studio & Curatorial Program heeft het werk van Mannaerts veranderd. "Maar ik kan niet zeggen hoe of wanneer dat precies gebeurd is. Ik heb er gewoon veel geleerd van het leven zelf en van de stad, die erg indrukwekkend is. Ik ben er twee jaar gebleven. Weg zijn is altijd goed, gewoon om vanop een afstand naar je eigen leven te kijken. Ik

zou het iedereen aanraden."

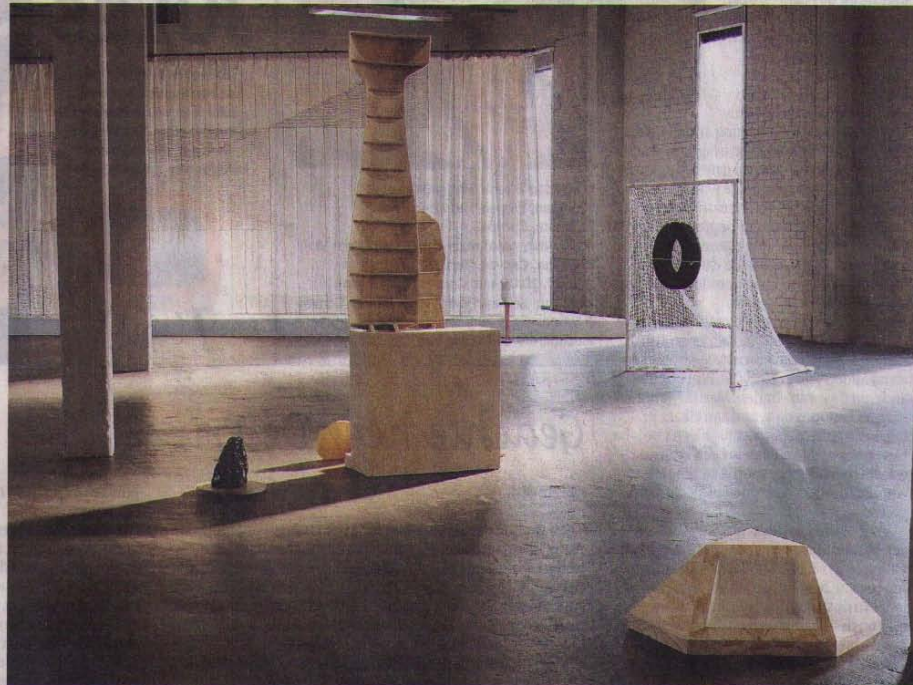
Momenteel maakt Mannaerts vooral sculpturen, maar ook collages en foto's maakt ze nog steeds. "Er zit een soort vrijheid in die collages", zegt ze. "Je bekomt iets dat je rationeel niet bedacht zou hebben. Ik word graag verrast door wat ik doe en de verrassing is zeer groot in een collage. Ook foto's maak ik nog elke dag. Ik heb

VALÉRIE MANNAERTS:

Het ene werk heeft het andere voortgebracht. Daarom vertrouw ik er zeer sterk op dat ze allemaal een interne logica hebben

alleen nog geen manier gevonden om ze te tonen. Foto's nemen is een goede manier om je dingen te herinneren en om te kijken. Ik hou ervan. Ooit zal ik er wel weer iets mee doen. Het is een soort archief geworden van vele jaren. Voor mij is het interessant om er opnieuw naar te kijken om te zien hoe mijn blik doorheen de jaren veranderd is. Het is alsof ik ingezoomd heb op bepaalde aspecten die

■ Curator Anselm Franke: 'Meestal is het licht in Extra City artificieel, maar we waren het er meteen over eens dat we voor deze expo daglicht wilden. Op elk moment van de dag ziet de tentoonstelling er anders uit.'

vroeger al in mijn werk zaten en die ik nu uitgebreid heb."

Sculpturaal

In Extra City presenteert Mannaerts enkel nieuw werk dat nooit eerder getoond werd. "Dit is het omgekeerde van een retrospectieve", zegt curator Anselm Franke. Mannaerts maakte alle werken in de afgelopen twee jaar. "Het ene werk heeft het andere voortgebracht", zegt de kunstenaar. "Het is een verzameling van sculpturen die in één sequens in de tijd gemaakt zijn. Omdat het ene voortkwam uit het andere vertrouw ik er zeer sterk op dat ze allemaal een interne logica hebben."

Voor het eerst in de geschiedenis van

Extra City is de ruimte helemaal open gemaakt. Er zijn geen tussenschotten, waardoor er langs alle kanten daglicht binnenvalt. "Ik wilde deze zaal als een publieke ruimte behandelen, als een soort tuin waar je door kunt wandelen", aldus Mannaerts. Franke: "Meestal is het licht hier artificieel, maar we waren het er meteen over eens dat we daglicht wilden voor deze expo. Het is fantastisch hoe het licht verandert. Op elk moment van de dag ziet de tentoonstelling er anders uit. Dat is een belangrijk aspect omdat het een sculpturale tentoonstelling is. Op zich zijn de sculpturen statisch, maar onder het onmiddellijke oppervlak zit veel beweging. Die kwaliteit van het werk wordt versterkt door het veranderlijke daglicht."

Wat opvalt in het werk van Mannaerts zijn de tegenstellingen die het in zich draagt, zegt Franke. "Zo zie je hier drie sculpturen staan die gemaakt zijn van brons, hét materiaal om monumenten mee te bouwen. Maar je ziet niet dat ze van brons zijn, ze zijn beschilderd zodat ze eruit zien als imitatiehout. Er is dus een spel tussen voorkomen en essentie."

In december 2010 heeft Mannaerts een solotentoonstelling in De Appel in Amsterdam, waar opnieuw uitsluitend nieuw werk te zien zal zijn. Extra City en De Appel publiceren samen een monografie, die verwacht wordt in januari 2011.

Valérie Mannaerts, *Blood Flow*, tot 11 juli in Extra City, www.extracity.org

VALERIE MANNAERTS

Valérie Mannaerts: Blood Flow, installation view, Extra City 2010, photo: Valérie Mannaerts

Met diverse materialen als hout, brons, keramiek, textiel, verf, papier-maché en papier creëerde Mannaerts voor deze tentoonstelling hybride, weerbarstige en dubieuze vormen die enerzijds ontvankelijk zijn voor toevalligheden, maar anderzijds toch duidelijk formeel zijn omschreven. Haar werk tast de grens af tussen beeld en object, tussen organische en anorganische vormen. De installatie doet denken aan een surrealistische sculpturentuin die de hele tentoonstellingsruimte van Extra City omvat. De opstelling van haar werken trekt de bezoeker mee in haar fascinerende wereld waar, zoals in het theater, de scenografie de leiding neemt. Tussen de gedefinieerde en ongedefinieerde vorm, tussen het ongewone en vertrouwde ontstaat een unieke en eigenzinnig geformuleerde vormtaal die uitnodigt tot een imaginaire reis.

Blood Flow - Valérie Mannaerts

Kunsthof Extra City

Tulpstraat 79 - Antwerpen

Tot 11 juli 2010

Woensdag tot zondag : 14u - 19u.

www.extracity.org